

حضرت آیت‌الله جنّتی «دام عزّه»

دبیر محترم شورای نگهبان

سلام علیکم؛

نتایج بررسی‌ها در خصوص موضوعات ده‌گانه تحت‌الذکر، جهت استحضار تحریر می‌یابد:

موضوع اول: لایحه اصلاح قانون تأسیس مدارس غیرانتفاعی - مصوب ۱۳۶۷/۳/۵

۱- ماده (۱) الحاقی، متضمّن «تأسیس سازمان مدارس غیردولتی و توسعه مشارکت‌های مردمی» هر چند که عنواناً، اندکی متفاوت با سازمان پیشنهادی دولت، به شرح مندرج در ماده (۲۸) لایحه می‌باشد، به نظر، مغایرتی با اصل ۷۵ قانون اساسی مشهود نمی‌گردد.

۲- سطر ۲ ماده (۲) اصلاحی

عبارت «... توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی...» واژه حقوقی به لحاظ عام بودن در اینکه آیا شامل اشخاص حقوقی دولتی هم می‌گردد یا خیر؟ مواجه با ابهام است.

۳- بند (۸) ماده (۴) اصلاحی

از این حیث که تعداد آراء مورد نیاز جهت «تصویب سایر اعضای شورای نظارت مرکزی» فاقد حدّ نصاب مشخص می‌باشد، مواجه با ابهام است.

۴- ماده (۴) اصلاحی^۱

۵- تبصره ماده (۱۴)

از این حیث که مقام تشخیص ورود خلل در دسترسی مردم به مدارس دولتی، معین نگردیده، دارای ابهام است.

^۱ با توجه به اینکه شورای نظارت مرکزی، دارای اختیارات اجرائی است، علیهذا ترکیب اعضای شورا به ویژه، توجهاً به عضویت افراد مورد اشاره در بندهای (۷) و (۸)، نوعی دخالت دادن آنان در امور اجرائی است، لذا مغایر با اصل ۶۰ قانون اساسی می‌باشد.
توضیح: به نظر می‌رسد این شبهه با توجه به اینکه به موجب تبصره ذیل بند (۶) از ماده (۵) اصلاحی، اجراء مصوبات شورای نظارت مرکزی، منوط به تصویب آن از جانب وزیر گردیده است، مرتفع می‌باشد.

۶- بند(ب) ماده(۱۶) لایحه اصلاحی

در اینکه اولیاء دانش‌آموزان، علاوه بر پرداخت شهریه، در اعطای کمک‌ها، مخیرند یا مکلف؟
مواجه با ابهام است.

۷- بند(۲) ماده(۱۸) اصلاحی

از این حیث که مشخص نگردیده مقصود از دو نفر انتخابی، آیا صرفاً باید از کارکنان آموزش و پرورش باشد یا اعم از کارمند و غیر کارمند؟ دارای ابهام است.

۸- ماده(۲۸) اصلاحی

واگذاری «تعیین حقوق و مزایای کارکنان غیررسمی...» به آیین‌نامه، به نظر مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی خواهد بود.

۹- ماده(۲۹) اصلاحی

به نظر می‌رسد تحمیل هزینه تشکیل دوره‌ها به معلمان و... مغایر با بندهای ۴ و ۵ از اصل ۴۳ قانون اساسی مبنی بر «... عدم اجبار افراد به کاری معین...» و «منع اضرار به غیر» می‌باشد.

۱۰- ذیل ماده(۳۸) اصلاحی

از این حیث که اعتراض به تصمیمات دستگاه‌های اجرائی اعم است از شکایت، تظلم و اعتراض، و ماده(۳۸) اصلاحی فقط فرجام‌خواهی را مورد پذیرش قرار داده است. با توجه به تعریف و نحوه فرجام‌خواهی در قوانین جاریه که تابع تشریفات خاصی است، لذا این محدودیت، مغایر با اصل ۱۷۳ قانون اساسی خواهد بود.

موضوع دوم - لایحه توسعه و حمایت از صنایع دریایی

نظر به اقدام مجلس محترم بر حذف تبصره(۵) لایحه، به نظر ایراد شورای محترم نگهبان، مرتفع

می باشد.

موضوع سوم - لایحه اصلاح سن فرزندان ذکور مشمولین صندوق‌های بازنشستگی کشوری، لشکری و..

با عنایت به اینکه در لایحه دولت حد تصاب سن برخورداری از خدمات درمانی برای فرزندان ذکور، ۲۲ سال تعیین، لکن در کمیسیون امور اجتماعی مجلس، این سقف به ۲۵ سال افزایش و سرانجام با پیشنهاد نمایندگان و تصویب مجلس سقف تعیینی به طور کلی برداشته شده است، علیهذا به دلیل مغایرت مصوبه با لایحه دولت و متضمن بار مالی بودن مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی می باشد. ضمناً تبصره الحاقی به ماده واحده، چنانچه برای سال‌های آتی کارگشا باشد، قطعاً رافع مغایرت اصل ۷۵ برای سال جاری نخواهد بود.

موضوع چهارم - لایحه اعطاء تسهیلات بهسازی و بازسازی مسکن روستائی...

با عنایت به اینکه، متن لایحه تقدیمی دولت عیناً به تصویب مجلس رسیده است، علیهذا مواجهه با ابهام و مغایرتی با اصول قانون اساسی نمی باشد.

موضوع پنجم - لایحه تغییر نام سازمان بنادر و کشتیرانی به سازمان بنادر و دریانوردی

در خصوص تغییر عنوان سازمان، با عنایت به اینکه لایحه دولت عیناً به تصویب مجلس رسید، ابهام و مغایرتی با اصول قانون اساسی ندارد. لکن تعیین شرح وظایف و اختیارات و عرصه فعالیت سازمان جدید، نیازمند قانونگذاری می باشد، علیهذا بخش اخیر ماده واحده، مبنی بر تسری بلااستثناء و کامل «کلیه قوانین و مقررات» به سازمان جدید با توجه به واژه مقررات، قطعاً شامل آیین‌نامه‌های اجرائی حاکم بر سازمان سابق نیز خواهد بود.

علیهذا، به نظر می رسد:

اولاً: قسمت اخیر تبصره (۱) ماده واحده قانون راجع به اجازه تأسیس سازمان بنادر و کشتیرانی -

مصوب ۱۳۳۹، در مغایرت با اصل ۷۳ و تبصره (۲) ماده واحده در مغایرت با اصل ۸۲ قانون اساسی خواهد بود.

ثانیاً: مندرجات تبصره (۲) ماده (۲) قانون اختیارات مالی و استخدامی سازمان بنادر و کشتیرانی مبنی بر اعطاء حق تشکیل شرکت یا مؤسسات بخش خصوصی داخلی یا خارجی به همراه تصویب اساسنامه‌ها توسط شورای عالی سازمان بنادر و کشتیرانی، در مغایرت با اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی خواهد بود.

ثالثاً: بند (۲۴) از ماده (۳) آیین‌نامه سازمان بنادر و کشتیرانی مصوب ۱۳۴۸ در مغایرت با اصل ۴۴ قانون اساسی، بند (۷) ماده (۶) آیین‌نامه در مغایرت با اصل ۱۳۹ قانون اساسی، بند (۹) ماده (۶) آیین‌نامه در مغایرت با اصل ۱۳۸، بند (۱۰) ماده (۶) آیین‌نامه در مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی، قسمت اخیر ماده (۹) آیین‌نامه مذکور، در مغایرت با اصول ۲۸ و ۱۴۱ قانون اساسی، بند (۱۱) ماده (۳) آیین‌نامه در مغایرت با اصل ۵۳ قانون اساسی و سرانجام بند (۳) ماده (۶) آیین‌نامه دایر بر صلاحیت شورای عالی سازمان در تصویب بودجه، مغایر با اصل ۵۲ قانون اساسی قرار خواهد گرفت.

با توجه به مراتب فوق، تعمیم و تسری تمامی قوانین و مقررات حاکم بر سازمان سابق به سازمان جدید، به نظر در مغایرت با اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی و دیگر اصول مذکور در فوق خواهد بود.

موضوع ششم - لایحه تصویب احکام و مصوبات بیست و سومین کنگره اتحادیه جهانی

پست...

با عنایت به اقدام مجلس محترم دایر بر الحاق یک تبصره به ذیل بند (۷) لایحه مزبور، به نظر، عبارات مندرج در متن ماده (۳۲) لایحه و ماده (۱۳۲) از آیین‌نامه عمومی، که مفهوم مغایرت با اصول قانون اساسی بوده، مرتفع می‌باشد.

لکن با عنایت به بندهای (۱) و (۲) ماده (۲۲) اساسنامه اتحادیه جهانی پست، که وجود هرگونه

شرطی را در اساسنامه و آیین‌نامه عمومی غیرممکن و کالعدم دانسته و از طرف دیگر با التفات به الحاق ایران به کنوانسیون وین ۱۹۶۹ که به موجب بند(الف) از ماده(۱۹) این کنوانسیون، پیش‌بینی حق شرط نسبت به یک معاهده هنگامی مسموع است که حق مزبور در متن معاهده تصریحاً پیش‌بینی گردیده باشد و حال آنکه ماده(۲۲) اساسنامه اتحادیه جهانی پست، صریحاً پیش‌بینی چنین شرطی را ممنوع دانسته، علیهذا اعتبار تبصره الحاقی مجلس محترم به ذیل لایحه، به نظر فاقد هرگونه ارزش قانونی است و بنابراین ایراد اصل ۱۳۹ به قوت خود باقی است.

موضوع هفتم - لایحه الحاق یک ماده به قانون مجازات اسلامی در خصوص نحوه نظارت بر مجرمین سابقه‌دار

با عنایت به سابقه تعریف واژه محکومیت مؤثر^۱ در قوانین جزائی، علیهذا، مصوبه مزبور، به نظر فاقد هرگونه مغایرت با اصول قانون اساسی می‌باشد.

موضوع هشتم - لایحه تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور

ایرادات اعلامی راجع به بندهای (۱)، (۲)، (۳)، (۴)، (۵)، (۶)، (۷)، (۹)، (۱۰)، (۱۱)، (۱۳)، (۱۴) و (۱۵) مندرج در نامه شماره ۸۶۳۰/۲۵۰۵۱ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۸ با عنایت به اقدام مجلس محترم، حسب مورد بر حذف، اصلاح یا الحاق عبارات تکمیلی، مرتفع می‌باشد، لکن در خصوص دو فقره

^۱ قانون تعریف محکومیت مؤثر در قوانین جزائی مصوب ۱۳۶۶/۷/۲۶: ماده واحده - مراد از محکومیت‌های مؤثر کیفری مذکور در قوانین جزائی مصوب مجلس شورای اسلامی عبارت است از: الف - محکومیت به حد ب - محکومیت به قطع نقص عضو ج - محکومیت لازم‌الاجرا به مجازات حبس از یک سال به بالا در جرائم عمدی د - محکومیت به جزای نقدی به مبلغ دو میلیون ریال و بالاتر ه - سابقه محکومیت لازم‌الاجرا دو بار یا بیشتر به علت جرم‌های عمدی مشابه با هر میزان مجازات. جرم‌های سرقت، کلاهبرداری، اختلاس، ارتشاء، خیانت در امانت جزء جرم‌های مشابه محسوب می‌شوند.

- قانون اصلاح قانون تعریف محکومیت‌های مؤثر در قوانین جزائی مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۸: ماده واحده: بند(د) قانون تعریف محکومیت‌های مؤثر در قوانین جزائی مصوب ۱۳۶۶/۷/۲۶ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

د - محکومیت قطعی به جزای نقدی به مبلغ بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال یا بالاتر در جرائم عمدی.

ایراد ناظر بر بندهای (۸) و (۱۲) اعلام می‌دارد:

۱- هر چند واژهٔ تدوین در صدر بند (۱۰) ماده (۸) به کلمهٔ تهیه تغییر نیافته است، لکن با توجه به تغییر این واژه در صدر بند (۱) ماده (۸)، همچنین جایگزینی عبارت «هیأت وزیران» به جای «شورای عالی» در آخر همین بند، قرینهٔ کافی بر اقدام سازمان دایر بر تهیه می‌باشد نه تصویب، علیهذا، ایراد مربوط، به نظر مرتفع می‌باشد.

۲- بند (۱۲) نامه، راجع به سیر مراحل تصویب بودجه، اصلاح به عمل آمده، به نظر رافع ایراد نمی‌باشد.

موضوع نهم - طرح اصلاح ماده (۱۴) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی

عضویت سرپرست کمیتهٔ امداد امام خمینی (ره) در شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی، با عنایت به ذیل ماده (۱۳) همین قانون که سرانجام لازم‌الاجرا شدن تصمیمات شورا را منوط به تأیید رئیس‌جمهور می‌داند، لذا به نظر مغایرتی با اصل ۶۰ قانون اساسی نخواهد داشت.

موضوع دهم - لایحه تسری قانون نحوهٔ بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و...

با عنایت به اینکه، علی‌الظاهر، مجلس محترم، لایحهٔ پیشنهادی دولت را عیناً به تصویب رساند، علیهذا به نظر مغایر با اصل ۷۵ قانون اساسی نخواهد بود. / نوبت

قربانعلی مهری

قائم‌مقام مرکز تحقیقات

رونوشت:

- اعضاء معزز فقهاء و حقوقدانان شورای محترم نگهبان، جهت استحضار

شماره: ۳۶۱۳
تاریخ: ۱۳۸۷/۰۲/۲۴
پیوست: ندارد

- جناب آقای دکتر کدخدایی، معاون محترم اجرایی و امور انتخابات، جهت استحضار